

21ste vergadering

Dinsdag 14 maart 2006

Aanvang 13.30 uur

Voorzitter: Timmerman-Buck

Tegenwoordig zijn 70 leden, te weten:

Van de Beeten, Bemelmans-Videc, Van den Berg, Bierman-Beukema toe Water, Biermans, Broekers-Knol, Van den Broek-Laman Trip, Van Dalen-Schiphorst, Dees, Doek, Doesburg, Dölle, Van Driel, Dupuis, Eigeman, Engels, Essers, Franken, Van Gennip, De Graaf, Hamel, Van Heukelum, Hoekzema, Ten Hoeve, Holdijk, Jurgens, Kalsbeek-Schimmelpenninck van der Oije, Ketting, Klink, Kox, Van der Lans, Van Leeuwen, Leijnse, Lemstra, Van der Linden, Linthorst, Lijten, Meindertsma, Meulenbelt, Middel, Van Middelkoop, Nap-Borger, Noten, Pastoor, Platvoet, Pormes, Pruijsma, Putters, Van Raak, Rabbinge, Rosenthal, Russell, Schouw, Schuurman, Slagter-Roukema, Swenker, Sylvester, Tan, Terpstra, Van Thijn, Timmerman-Buck, Vedder-Wubben, Wagemakers, Walsma, Werner, Westerveld, Witteman, Witteveen, Woldring en De Wolff,

en de heer Donner, minister van Justitie, mevrouw Van der Hoeven, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, en de heer Pechtold, minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Hessing en Van den Oosten, wegens verblijf buitenslands;

Thissen, wegens ziekte;

Schuyer, wegens familieomstandigheden.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die in de zaal ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

(Deze lijst is, met de lijst van besluiten, opgenomen aan het einde van deze editie.)

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Verandering in de Grondwet, strekkende tot wijziging van de bepalingen inzake het onderwijs (28726)**.

(Zie vergadering van 7 maart 2006.)

De **voorzitter**: Ik heet minister Pechtold van harte welkom. Aangezien het een grondwetswijziging in tweede lezing betreft, dient het wetsvoorstel overeenkomstig artikel 137, lid 4, van de Grondwet met ten minste twee derde van het aantal uitgebrachte stemmen te worden aanvaard.

Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

De heer **Holdijk** (SGP): Voorzitter. De grondwetgever van 1917 wilde de gewone formele wetgever zo min mogelijk speelruimte geven bij de uitwerking van de garantie-functie van het openbaar onderwijs. Het wetsvoorstel waarover wij thans onze stem hebben te bepalen, is gericht op de grondwettelijke legitimering van de samenwerkingsschool, nauwkeuriger gezegd: op de mogelijkheid dat het openbaar onderwijs binnen één school kan samenwerken met het bijzonder onderwijs. Het is op zichzelf winst wanneer de legitimiteit van de samenwerkingsschool boven een grondwettelijke discussie is verheven.

De interpretatie van de voorgestelde tekst, die zijn weerslag heeft gevonden in een proeve van wet, gaat uit van het uitzonderlijke karakter van de samenwerkingsschool, welke interpretatie onze fracties tot de hunne maken. Die clausulering is tekstueel niet in de voorgestelde grondwetswijziging tot uitdrukking gebracht, maar is niettemin geldend. Zonder in dit geval ook maar een moment aan de goede bedoelingen en voornemens van het zittende kabinet te willen twijfelen, heeft de reactie, of het uitblijven daarvan van diverse fracties, die tezamen een derde van deze Kamer vormen, onze twijfel over de reikwijdte die aan het besluit tot goedkeuring van het wetsvoorstel zou kunnen worden gegeven, niet weggenomen. Derhalve vinden onze fracties geen vrijmoedigheid het wetsvoorstel te steunen, zonder daarmee de suggestie te wekken dat zij tegen de samenwerkingsschool als zodanig zijn, ongeacht de voorwaarden waaronder.

□

De heer **Dölle** (CDA): Mevrouw de voorzitter. Op tien dagen na vier jaar geleden stond ik hier ook namens de CDA-fractie, toen bij de eerste lezing van het voorstel dat nu voorligt. Wij hebben daar toen tegen gestemd en hebben daarbij gezegd dat wij eventueel bij een tweede lezing voor zouden kunnen stemmen, indien strekking en uitleg van het voorstel helderder werden. Wij zijn nu vier jaar, twee kabinetten, twee regeerakkoorden, een proeve en drie debatten verder. De uitleg die de regering thans geeft, is voor ons wat betreft de hoofdzaak helder en aannemelijk. Wij vinden ook in de opstelling van deze Kamer verder geen aanleiding desondanks tegen te stemmen. Dat is van belang omdat ook deze Kamer is uitlegger van de Grondwet. Daarom zullen wij meewerken aan deze grondwetsherziening die, in de woorden van mijn voorganger, de legitimering brengt van de samenwerkingscholen in de Grondwet.

De **voorzitter**: Ik krijg net het bericht binnen dat minister Van der Hoeven onderweg is. Ik wil toch voortgaan met de stemmingen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de ChristenUnie en de SGP tegen dit wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het met tweedederde meerderheid is aangenomen.

Aan de orde is de **stemming** over een motie, ingediend bij het debat over de **oprichting van het EU-Bureau voor de Grondrechten (22112, L)**, te weten:
- de motie-Dees c.s. inzake het niet instemmen met een verordening tot oprichting van een agentschap van de EU voor de grondrechten (22112, O).

(Zie vergadering van 7 maart 2006.)

De **voorzitter**: Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is het **beleidsdebat** in het kader van het **onderdeel Onderwijs van het wetsvoorstel Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2006 (30300-VIII)**.

De **voorzitter**: Ik heet de minister van harte welkom.

□

Mevrouw **Linthorst** (PvdA): Voorzitter. Kwalitatief goed onderwijs is van levensbelang voor iedere samenleving. Het biedt mensen de mogelijkheid om hun grenzen te verleggen en het is een belangrijke motor voor economische ontwikkeling. En daarnaast is het onderwijs in toenemende mate een partner in de opvoeding en vorming van kinderen. Scholen spelen een rol in het leren samenleven en scholen spelen ook een belangrijke

rol in het signaleren van problemen waar kinderen mee geconfronteerd worden. Scholen, wil mijn fractie maar zeggen, verdienen alle ondersteuning.

Uit verschillende rapporten komt naar voren dat die ondersteuning beter kan. In de beleidsnotitie Governance sluit de minister hierop aan. Zij stelt dat de relatie tussen overheid en onderwijsinstellingen te zeer bepaald wordt door controle en verantwoording. Dat leidt volgens de minister tot risicomijdend gedrag bij de onderwijsinstellingen. Herkenbaarheid, uniciteit, authenticiteit van de docent en betrokkenheid van bestuurders, die van oudsher kwaliteitsbepalend zijn voor het onderwijs, lijken steeds minder een rol te spelen.

Wij onderschrijven deze constatering en wij zijn het ook eens met de doelstellingen van de minister om weer te komen tot inhoudelijke inspiratie en meer ruimte voor de onderwijsgeevenden. Wij vragen ons alleen af of de voorstellen van de minister ertoe zullen leiden dat deze doelstellingen ook bereikt worden. Wij zullen ons hierbij beperken tot het primair en voortgezet onderwijs, omdat het hoger onderwijs over een paar weken in deze Kamer aan de orde is.

De minister wil het verticale toezicht door het ministerie verminderen. In plaats daarvan moet men komen tot benchmarking, versterking van het interne toezicht, een stevigere positie voor de belanghebbenden en het afleggen van horizontale verantwoording aan de maatschappelijke omgeving.

Laten wij beginnen met de benchmarking. Volgens de minister is vergelijkende, toegankelijke informatie een belangrijk instrument om de maatschappelijke omgeving in staat te stellen, reële invloed uit te oefenen. Wij erkennen dat benchmarking voor verschillende onderwijssectoren, zoals universiteiten en hogescholen, effectief kan zijn, maar wij betwijfelen of dat voor alle onderwijssectoren geldt. Vooral voor het primair onderwijs vragen we ons af hoe die benchmarking vorm moet krijgen en of deze wel het beoogde effect zal en zelfs kan hebben.

Bij de keuze voor een basisschool spelen drie overwegingen een belangrijke rol: de vraag of ouders en kind zich thuis voelen op de school, de nabijheid van de school en de Cito-score. Natuurlijk zijn er veel meer gegevens over een school bekend. De inspectierapporten geven een oordeel over allerlei aspecten en plaatsen de Cito-toets ook in een context. Een school die in een sloop- en renovatiegebied staat, kent bijvoorbeeld veel verhuizingen. De Cito-score van zo'n school zegt veel minder dan wanneer de meeste leerlingen gewoon acht jaar op dezelfde school zitten.

Deze gegevens zijn er wel, maar er zijn niet veel ouders die bereid en in staat zijn om ze door te nemen en te interpreteren. Verreweg de meeste ouders kijken behalve naar de buurt en het schoolklimaat ook naar de Cito-score. Scholen weten dat ook. Leerlingen die onder een bepaald niveau zitten, zijn niet verplicht om mee te doen aan de Cito-toets. Veel scholen maken graag gebruik van deze mogelijkheid. Het levert in ieder geval op papier een hogere score op.

Of deze handelwijze voor de betrokken kinderen zo positief is, valt nog te bezien. Weliswaar wordt hen een mogelijke "faalervaring" bespaard, maar zij missen de spanning en de saamhorigheid die ook bij de Cito horen. Dit is precies het risicomijdend gedrag waar de minister en mijn fractie zo graag vanaf willen. Risicomijdend gedrag ontstaat niet door het stellen van regels en